

Kerstin Ekman: Suden jälki

[AM/31 ADMIN](#)

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

KERSTIN EKMAN

Suden jälki

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI (26.10.2022)

Metsämies Ulf huomaa, että on tehnyt pahoja virheitä, eikä enää ammu eläimiä. Vanhoilla päivillään hän opettelee puhumaan metsästämissä sijaan eläinten tappamisesta. Työuransa Ulf on tehnyt metsäsektorilla, avohakkuita edistämässä ja myös se vaivaa mieltä. Kerstin Ekman käsittelee ajankohtaista teemaa tavalla, jossa romaanimuoto on parhaimmillaan – hän käsittelee väärässä olemisen kokemusta. Samalla kun Ulf kohtaa häpeänsä, hän kamppailee susivihaa vastaan.

”Harkitkaa tarkoin, oi sudet, harkitkaa tarkoin” on pitkään ollut Ulfin suosima mietelause. Hän huomaa käyttäneensä sitä kuten mies käyttää, hyödyn kannalta ja rationaalisesti. Hän on ollut tehokas metsänhakkuiden suunnittelija sekä kiihkeä saalistaja. Nyt Ulf sattuu näkemään suon

laidalla ison urossuden, seuraa sitä hetken sen omassa ympäristössään ja tulkitsee sen jälkiä lumella. Hän aavistaa millaista on se arkinen harkitsevuus, viisaus, mikä on taannut sudelle pitkän elämän.

Suden jäljet, ei vain näkeminen vaan niiden ajatteleminen, on romaanin liikkeelle saattava tapahtuma. Ulf tulkitsee jälkiä:

”Aika ajoin se oli pysähtynyt hetkeksi. Takapäätä ja tassuista oli jäänyt syvät painaumat siihen, missä se oli istunut. Sitten seurasi laikku suttuista ja poljettua, näytti siltä kuin hukka olisi lepäillyt hyvän aikaa makuullaan. Eihän sillä ollut huolta kylmyydestä, eiköhän tuo ollut täydessä talvikarvassa, paksu pohjavilla pitkän peitinkarvakatteen alla.

Kropanpainaumasta lumessa ikään kuin huokui tyyneys. Hukka oli levännyt pitkään tietäen saavansa olla täällä rauhassa.

... Olisi pitänyt arvata jotain jo siitä, että uros oli lepäillyt. Yllätyin silti nähdessäni saalisraadon, niin, suorastaan kavahdin. Suolta johti jälkivana josta luin että saalis oli laahattu tänne kuusen alle. Varovainen saalistaja. Eipä jäänyt ateriomaan suolla, jossa olisi ollut näkösellä.” (8 – 9).

Kohta Ulf näkee suden. Tuon hetken ajan hän on äärimmäisen tarkkaavainen ja kokee ymmärtävänsä suden olemassaoloa:

”Ja samassa se tuli esiin. Itsevarman luontevasti, mikä olikin helppo käsittää; tähän oli sen oma maailma. Se tuli metsästä vielä hiukan kauempaa kuin missä minun latuni kulki. Asettui suonlaitaan, pienen katajapuskan ja männynkäppyrän väliin. Tähyili tarkkaavaisesti suon pikkuista lumilakeutta, käänsi sitten päätään niin että näin profiilin: ylvään kuonon, jyrkän otsaharjanteen, pystyt korvat.” (12)

Pirkko Talvio-Jaatisen käännös vaikuttaa onnistuneelta, kieli on sävykästä sekä selkeää. Tosin keskesiessä kohtauksessa susi on ”se” vaikka alkuperäisessä susi on ”han”. Näin käännökseen on valittu luontevuus, mutta menetetty jotain siitä, miten susi tässä koetaan.

”Då kom han ut. Han gjorde det med en självklarhet som var lätt att begripa; den här världens var ju hans. Han kom fram ur skogen lite längre bort än där skidspåret gick. Han ställde sig i myrkanten mellan en enbuske och en förkrympt tall. Han såg uppmärksamt ut över myrens lilla snövidd, vände på huvudet så att jag såg profilen med den ädla nosen, den branta pannan och öronen som stod opp.”

Ulf on metsästysseuran puheenjohtaja, mutta hän enää ei voi hyväksyä susivihaa, jotka hän tunnistaa muutamissa metsästäjätovereissaan. Hän pitää saarnan asiasta ja saa vihat niskoilleen, koska

vastustajat hyväksyvät jopa susien salakaadon. He tietävät, missä suuren urossuden reviiri on, ja joku sanoo asian ääneen: ”Se helvetin tuholainen on listittävä”.

Tästä lähtee romaanin rikosteema, ja laittomuuksien aiheuttama kriisi metsästysseurassa. Myös jännäreiden kirjoittajana tunnettu Ekman tekee rikoksen kautta susivihan konkreettiseksi. Kun sudenmurha tapahtuu, Ulf tutkii tapahtuman jälkiä kuin itse susi.

Romaanin miljöönä on Pohjois-Ruostin metsäisellä seudulla oleva kylä, ja vanhaa taloa asustava eläkeläispariskunta Inge ja Ulf. Heidän yhteiselämänsä on vähäeleistä, mutta tarkkaa toisen huomioimista. Kuvaavaa on, että Ulf haluaisi kertoa Ingelle sudesta ja vaikuttavasta kokemuksestaan, mutta hän ei onnistu. Ulf pelkää että latistaisi vain asian, hän ajatteli että se tuntuu vaikuttavammalta, kun hän ei puhuisi siitä. Pariin otteeseen hän saa aikaan jopa vääriä mielikuvia sanoessaan vaimolleen, että ”on yksi asia, josta minun pitäisi kertoa sinulle”.

Ulf on pohjois-ruotsalaista metsästäjä sukua, hänen isänsä ja isoisänsä ovat metsästäneet samoilla seuduilla. Näin romaanin taustalle asettuu pitkä metsästysperinne. Sen symbolina on suuri määrä hirvien ja peurojen päitä sarvineen sekä joukoittain täytettyjä lintuja. Niitä säilytetään heidän kotitalonsa vintillä, ja niiden läsnäolo lisää Ulfin ahdistusta.

Toki metsällä liikkuminen isän ja isoisän kanssa on ollut nuorelle Ulfille elämys. Hän käy läpi jahtipäiväkirjaansa aina 1950-luvun lopulta lähtien. Lyhyet merkinnät tuntuvat nyt hengettömiltä, ja niissä on virheitä. Hän muistaa vivahteita myöten, kuinka oli poikana kohdannut marjaretkellä karhun. Muistiinpanossa oli paljon virheitä, ja nyt hän ymmärtää että tilanne ei ollut niin uhkaava kun oli kuvitellut. Ulf ihmettelee, kuinka usein jahtipäiväkirjan tiedot ovat vääriä. Päiväkirja koostuu kuitenkin hänen jättämistään jäljistä, hän jäljittää itseään ja havaitsee uusia asioita. Erityisen häpeällisiltä tuntuvat hutiloidut laukaukset, ja kärsivänä metsään paenneet eläimet.

Suden jäljet ovat myös muutakin, kuin painaumuksia lumella. Entä sitten, kun susi iskee pientilallisen lampolaan ja raatelee joukon lampaita? Valmiita vastauksia ei ole, mutta romaani tuo hienosti esille sen kuinka nyt on aika asenteen muutokseen, eikä se ole helppoa niillä jotka elävät susialueilla.

Kerstin Ekmanin kieli on tarkkaa ja havainnollista, erityisen merkityksellisiäkin asioita hän kuvaa lakonisen toteavaksi. Kertojana hän pyrkii vain kuvaamaan asioita, ja jättää tulkinnat lukijalle.

Konkreettisen pinnan alla on kuitenkin asioita, jotka nousevat symboleiksi. Mutta minkä symboli susi on, arvoituksen, joka jää sinne missä se on. Romaani on Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2022 palkintoehdokas.

Kerstin Ekman: *Suden jälki*, (Löpa varg) suom. Pirkko Talvio-Jaatinen, Tammi 2022

Risto Niemi-Pynttari on kirjoittamisen ja kirjallisuuden dosentti Jyväskylän yliopistosta